

Tratado General de Trabajo Social, Servicios Sociales y Política Social

Jorge Garcés Ferrer (Ed.). València: Tirant Humanidades, 2024. 2.200 p.

Josep Maria Torralba Roselló¹

ORCID: 0000-0001-7759-2508

Per citar: Torralba Roselló, Josep Maria. (2024). [Ressenya del llibre *Tratado General de Trabajo Social, Servicios Sociales y Política Social*, de Jorge Garcés Ferrer (Ed.)]. *Revista de Treball Social*, 227, 169-171. <https://doi.org/10.32061/RTS2024.227.08>

L'editor i coordinador del llibre és el Dr. Jorge Garcés, que és catedràtic de Treball Social i Serveis Socials i director de l'Institut d'Investigació en Polítiques de Benestar Social (Polibienestar) de la Universitat de València, juntament amb la Dra. Rosa Díaz, el Dr. Andrés Arias, la Dra. Violeta Quiroga, el Dr. Francisco Ródenas, la Dra. Ana Alcázar i el Dr. Juan Jesús Viscarret com a coordinadors i coordinadores dels toms corresponents a cada àmbit (treball social, serveis socials i política social). A més, en els diversos capítols del llibre hi han participat 152 autors i autores que pertanyen a 41 institucions vinculades a la universitat pública i també privada, instituts d'investigació, administracions públiques, fundacions i associacions.

El llibre està estructurat en tres toms corresponents a cada àmbit amb el desenvolupament dels seus capítols i la interrelació entre els diversos àmbits. Així, el tom I fa referència a la disciplina del treball social amb 26 capítols, on es tracta la història del treball social, els debats i la panoràmica actual del treball social com a disciplina i professió, l'ètica i la supervisió professionals, les metodologies d'intervenció des del treball social, i els diversos àmbits d'actuació, entre altres temes.

El tom II està dedicat a l'àmbit dels serveis socials amb 18 capítols, on s'analitza el paper dels serveis socials, el seu marc normatiu, la relació pública-privada en la prestació de serveis socials, la millora de la qualitat d'aquests serveis o la participació de les persones en els serveis socials, entre altres temes.

El tom III es refereix a la disciplina de la política social amb 18 capítols, on se'n tracta la realitat històrica, el vincle entre el benestar i la política social, les tendències ideològiques o l'ètica en la política social, entre altres temes.

¹ Treballador social, llicenciat i doctor en Sociologia. Professor agregat de la UFR Escola de Treball Social, Universitat de Barcelona. Membre de la Comissió d'Infància i Família del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya. jmtorralba@ub.edu

El llibre és un manual de referència per al professorat i alumnat universitari, i per als professionals del treball social, perquè ha suposat un esforç d'elaboració d'una radiografia actual i completa del treball social, amb una gran diversitat de temàtiques i amb un caràcter holístic, que era necessària i de la qual no disposàvem fins ara com a material imprescindible de consulta. També aporta una valuosa sinergia entre els diversos àmbits del treball social, els serveis socials i la política social, amb una anàlisi rigorosa i una actualització dels seus coneixements i recerques aplicades. En paraules de l'editor al pròleg del llibre:

És un projecte capaç d'exposar de manera ordenada, precisa i sistemàtica els coneixements que estan emergint alhora en les diferents disciplines de treball social, serveis socials i política social, amb la finalitat de continuar establint bases de coneixement sòlides a les nostres universitats i centres de recerca (p. 27).

M'he centrat en la lectura del capítol "El treball social com a disciplina i professió: debats i panoràmica actual", escrit pel Dr. Andrés Arias, catedràtic de Treball Social i Serveis Socials i director del Departament de Treball Social i Serveis Socials de la Universitat Complutense de Madrid. En primer lloc, l'autor s'apropa a les diverses definicions que s'han ofert del treball social tant en l'àmbit internacional com en el context espanyol. En segon lloc, analitza quin és l'objecte del treball social i les dificultats per tal de delimitar aquest objecte d'atenció. En tercer lloc, s'ocupa de tractar el fals debat entre la vessant disciplinària i la professional del treball social, la centralitat de les dues vessants i la necessitat d'integrar-les. En quart lloc, aprofundeix en els mandats institucionals i les seves contradiccions amb els principis i valors del treball social; i el rol de professional i d'activista del treball social. I, en darrer lloc, planteja algunes idees sobre els principals focus d'investigació i de desenvolupament del treball social en l'actualitat i els reptes de futur.

El treball social, en la seva dimensió tant intencional com efectiva, és una realitat molt diversa que fa que pugui ser conceptualitzat de moltes maneres diferents. Això està vinculat amb els processos de fragmentació que han incidit en molts aspectes del coneixement social. El treball social és una activitat acadèmica i professional molt heterogènia i canviant. Els seus fonaments es troben en contínua transformació, i es fragmenten o s'articulen sobre unes idees o acords bàsics que són la defensa dels drets humans i la millora del benestar personal i social. En relació amb l'objecte del treball social, segueix havent-hi una pluralitat de conceptualitzacions sobre quins són els nostres objectes d'atenció.

Segons Arias (p. 99):

Els qui pertanyem a l'acadèmia ens referim al treball social més com a professió que com a disciplina, perquè el que atorga sentit a la disciplina és l'exercici professional i tot el que aquest necessita per desenvolupar-se adequadament. La professió sense disciplina no seria tal.

Molt sovint, es donen contradiccions entre els encàrrecs de les institucions per a les quals treballem i els nostres valors ètics i posicionaments ideològics professionals que ens generen dilemes sobre com actuar. I tampoc tenim la capacitat de canviar la direcció de les polítiques socials amb les quals no estem d'acord, però que mitjançant les nostres accions professionals estem col·laborant a implementar.

La situació actual de la professió a Espanya es caracteritza per la feminització; un nivell formatiu més alt, amb menys llocs de treball al sector públic i més llocs vinculats al tercer sector social i l'empresa privada; una elevada precarització, amb pitjors condicions de treball i salarials, amb altes rotacions; i una sobrecàrrega de treball amb alts índexs de *burnout*.

Segons Arias, la situació disciplinària ha millorat perquè hem passat de la formació professional superior a la formació universitària en els tres cicles (grau, màster i doctorat), amb equips i línies d'investigació consolidats i amb una producció científica que va creixent en impacte i internacionalització. Però cal augmentar la multidisciplinarietat i la col·laboració amb altres àrees de coneixement. Per a Arias (p.108): "Cal preguntar-se si la diversitat que observem en treball social no és més que el resultat de la mateixa diversitat humana (...) Hi ha diversos treballs socials".

Us animo a la lectura dels capítols del llibre que puguin ser del vostre interès per la vostra afinitat amb les tasques professionals o recerques que estiguen desenvolupant en l'actualitat.